מה: כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה

והכא באילן שנטעו ולבסוף עבדו קא מיפלגי. רש"י תפס שיטתו בכולה שמעתין דקרי נטעו ולבסוף עבדו היכא שנטעו גרעין אבל נטעו אילן לכ"ע אסור והכא קמיפלגי בנטעו גרעין דת"ק סבר דכיון שנטעו גרעין שלא לשם אשרה אין זו תפיסת ידי

והכא באילן שנטעו ולבסוף עבדו קמיפלגי ת"ק סבר [א]אילן שנטעו ולבסוף עבדו מותר ורבי יוסי הגלילי סבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור ממאי מדקתני סיפא מפני מה אשירה אסורה מפני שיש בה תפיסת ידי אדם וכל שיש בו תפיסת ידי אדם אסור וכל שיש בו תפיסת אדם לאתויי מאי לאו לאתויי אילן שנטעו ולבסוף עבדו [ב]ואף רבי יוסי בר' יהודה סבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור דתניא רבי יוסי בר' יהודה אומר מתוך שנאמר [ג]אלהיהם על ההרים [ד]ולא ההרים אלהיהם אלהיהם על הגבעות ולא גבעות אלהיהם שומע אני תחת כל עץ רענן אלהיהם ולא [ה] רענן אלהיהם ת"ל [ו]אשריהם תשרפון באש אלא תחת כל עץ רענן ל"ל ההוא לכדר"ע הוא דאתא דאר"ע אני אובין ואדון לפניך כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן דע שיש שם עבודת כוכבים ורבנן האי ואשריהם תשרפון באש מאי עבדי ליה [ז]לאילן שנטעו מתחילה לכך ור' יוסי בר' יהודה נמי מיבעי ליה להבי ה"נ אלא אילן שנטעו ולבסוף עבדו מנא ליה נפקא ליה [ח]מואשריהם תגדעון [ט]איזהו עץ שגידועו אסור ועיקרו מותר הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו והא ואשריהם תשרפון באש קא נסיב לה תלמודא אילו לא נאמר קאמר אילו לא נאמר תשרפון באש הייתי אומר [י] אשריהם תגדעון באילן שנטעו מתחילה לכך השתא דכתיב ואשריהם תשרפון באש אייתר ליה ואשריהם תגדעון לאילן שנטעו ולבסוף עבדו ורבנן האי ואשריהם תגדעון מאי עבדי ליה לכדר' יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי גידועי עבודת כוכבים קודמין לכיבוש ארץ ישראל כיבוש ארץ ישראל קודם לביעור עבודת כוכבים דתני רב יוסף [ז]ונתצתם את מזבחותם והנח ושברתם את מצבותם והנח והנח ס"ד שריפה בעי אמר רב הונא [ז] רדוף ואח"כ שרוף ור' יוסי בר' יהודה האי סברא מנא ליה נפקא ליה [ז]מאבד תאבדון אבד ואח"כ תאבדון ורבנן הא מיבעי ליה לעוקר עבודת כוכבים [ז]שצריך לשרש אחריה ורבי יוסי בר' יהודה לשרש אחריה מנא ליה נפקא ליה [ז]מואבדתם את שמם מן המקום ההוא ורבנן [ז]ההוא [ז]לכנות לה שם דתניא ר"א אומר מנין לעוקר עבודת כוכבים שצריך לשרש אחריה ת"ל ואבדתם את שמם

אמר

אילן שנטעו. אלא לשם אשרה ולבסוף עבדו דשמעיה לת"ק דאמר הריס וגבעות שרו ה"ה כל כיולא בהן שמתוכרין ולא היתה תמילתו לעבודת כוכבים ואיזו היא אשירה אסורה שנטעו מתחילה לכך דתפיסת יד אדם אינו כלום אח"כ היא לשם עבודת כוכבים אבל נטעו רגעין שלא לשם אשירה אין זו תפיסת ידי אדם הואיל והיתה שעתא לאו דעתיה לעבודת כוכבים היה וממעטי ליה מתחת כל עץ רענן[ט] ולא עץ עצמו ואמאי ר' יוסי הגלילי למימר אילן שנטעו רגעין אפי' שלא לשם אשירה ולבסוף עבדו אסור דלא דמי להר שהרי יש בה תפיסת ידי אדם אסור וכל שיש בו תפיסת אדם לאתויי מאי לאו לאתויי אילן שנטעו ולבסוף עבדו [ט]ואף רבי יוסי בר' יהודה סבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור דתניא רבי יוסי בר' יהודה אומר מתוך שנאמר יאלהיהם על ההרים [ט]ולא ההרים אלהיהם אלהיהם על הגבעות ולא גבעות אלהיהם שומע אני תחת כל עץ רענן אלהיהם ולא [ט] רענן אלהיהם ת"ל [ט]אשריהם תשרפון באש אלא תחת כל עץ רענן ל"ל ההוא לכדר"ע הוא דאתא דאר"ע אני אובין ואדון לפניך כל מקום שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן דע שיש שם עבודת כוכבים ורבנן האי ואשריהם תשרפון באש מאי עבדי ליה [ט]לאילן שנטעו מתחילה לכך ור' יוסי בר' יהודה נמי מיבעי ליה להבי ה"נ אלא אילן שנטעו ולבסוף עבדו מנא ליה נפקא ליה [ט]מואשריהם תגדעון [ט]איזהו עץ שגידועו אסור ועיקרו מותר הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו והא ואשריהם תשרפון באש קא נסיב לה תלמודא אילו לא נאמר קאמר אילו לא נאמר תשרפון באש הייתי אומר [ט] אשריהם תגדעון באילן שנטעו מתחילה לכך השתא דכתיב ואשריהם תשרפון באש אייתר ליה ואשריהם תגדעון לאילן שנטעו ולבסוף עבדו ורבנן האי ואשריהם תגדעון מאי עבדי ליה לכדר' יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי גידועי עבודת כוכבים קודמין לכיבוש ארץ ישראל כיבוש ארץ ישראל קודם לביעור עבודת כוכבים דתני רב יוסף [ט]ונתצתם את מזבחותם והנח ושברתם את מצבותם והנח והנח ס"ד שריפה בעי אמר רב הונא [ט] רדוף ואח"כ שרוף ור' יוסי בר' יהודה האי סברא מנא ליה נפקא ליה [ט]מאבד תאבדון אבד ואח"כ תאבדון ורבנן הא מיבעי ליה לעוקר עבודת כוכבים [ט]שצריך לשרש אחריה ורבי יוסי בר' יהודה לשרש אחריה מנא ליה נפקא ליה [ט]מואבדתם את שמם מן המקום ההוא ורבנן [ט]ההוא [ט]לכנות לה שם דתניא ר"א אומר מנין לעוקר עבודת כוכבים שצריך לשרש אחריה ת"ל ואבדתם את שמם

אמר

הנח. עד שתרדוף ותכלה את העובדי כוכבים ואח"כ שרוף: **האי סברא מנליה.** מדרב יוסף לא נפקא דהוה אתגדעון ואתשרפון קא סמיך דאי מונתצתם הוה אמינא הנח דוקא דגזירת הכתוב היא שאין לריך לבער מדלא כתב בהו שריפה אבל [ט] באשרה כיון דחזינן בה שני ביטולין אמרינן נמי התם דונתצתם קודם לכיבוש כתיב ולאחר כיבוש בעי שריפה: **ואח"כ תאבדון.** אלמא יש שהות הפסק כיבוש:

כית

הנח. עד שתרדוף ותכלה את העובדי כוכבים ואח"כ שרוף: **מנליה.** מדרב יוסף לא נפקא דהוה אתגדעון ואתשרפון קא סמיך דאי מונתצתם הוה אמינא הנח דוקא דגזירת הכתוב היא שאין לריך לבערו מדלא כתב בהו שריפה אבל כיון דבאשרה חזינא שני בעירות אמרינן נמי התם דונתצתם קודם כיבוש כתיב ולאחר כיבוש בעי שריפה לשון רש"י:

אמר

עין משפט נר מצוה

מב א מרי פ"ח מהלי עבודת כוכבים הלי ג סמג לאוין קמח טור ש"ע יו"ד סימן קמה סעיף ג: **נ** ב מרי שם טוש"ע שם סעיף ו:
נא ג ד טוש"ע יו"ד סי' קמו סעיף טוי:

רבינו חננאל

רב ששת אילן שנטעו ולבסוף עבדו איכא בינייהו תנא קמא אמר אילן שנטעו ולבסוף עבדו מותר ר' יוסי הגלילי אומר אסור. ודייק מדקתני ר' יוסי הגלילי אומר מפני מה האשרה אסורה מפני שיש בה תפיסת יד בני אדם. וכל שיש בה תפיסת יד בני אדם לאתויי אילן שנטעו ולבסוף עבדו. ואף ר' יוסי בר' יהודה סבר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור. דתניי ר' יוסי בר' יהודה אומר מתוך שנאמר אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם שומע אני תחת כל עץ רענן אלהיהם ולא עץ רענן אלהיהם ת"ל ואשריהם תשרפון באש א"כ תחת כל עץ רענן למה לי ההוא לכדרבי עקיבא דאמר אני אהיה אובין לפניך כ"ש שאתה מוצא הר גבוה וגבעה נשאה ועץ רענן דע שיש שם עבודת כוכבים. ורבנן דפליגי על ר' יוסי האי ואשריהם תשרפון באש מאי עבדי ליה. מבעי ליה לאילן שנטעו מתחלה לכך. ורבי יוסי נמי מבעי ליה להכי. ואמרינן אין הכי נמי אלא אילן שנטעו ולבסוף עבדו מנא ליה נפקא ליה מאשריהם תגדעון. איזהו שגידועו אסור ועיקרו מותר הוי אומר אילן שנטעו ולבסוף עבדו. ומקשינן והא ר' יוסי האי קרא קתני נסיב ליה תלמודא ואשריהם תשרפון באש ואת מפקת ליה מואשריהם תגדעון. ופריקנן אילו לא נאמר ואשריהן תשרפון באש הייתי אומר ואשריהן תגדעון כו'. ורבנן האי ואשריהם תגדעון מאי דרשי ביה מיבעי להו לכדתניא גידוע לעבודת כוכבים קודם לכבוש ארץ ישראל וכבוש הארץ קודם לביעור עבודת כוכבים דתני רב יוסף ונתצתם את מזבחותם נתרץ והנח ודרוף ואחר כך חזור שרוף. סוגיא דשמעתא העוקר עבודת כוכבים צריך לשרש אחריה ולאבד שמה מן המקום ההוא לגמרי

מסורת הש"ס

א) [ולקמן מו. מת.], **ב)** פסחדרין מז:. **ג)** [לקמן מח.], **ד)** [המולה כח:], **ה)** [דברים יכ.], **ו)** [ל"ל אחר ד"ה ר' יוסי], **ז)** [דברים ז].

תורה אור השלם

1. אֲבֹד תְּאַבְּדוּן אֶת כָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הֶהָרִים וְהָרָמִים וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן: דברים יב ב
2. וּנְתַצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצְּבֹתָם וְאֲשֵׁרִים תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדְּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא: דברים יב ג
3. כִּי אִם כֹּה תַּעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבְּחֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּ וּמַצֵּבֹתָם תְּשַׁבֵּרוּ וְאֲשֵׁרִים תְּגַדָּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ: דברים ז ה

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא עץ רענן: **(ב)** שם הייתי אומר ואשריהם: **(ג)** שם אמר רב הונא הנח ורדוף ואח"כ שרוף: **(ד)** רש"י ד"ה ממאי שמעינן וכו' ולבסוף עבדו מדקא מיהדר ומני ובל שים כל"ל והכ"ל ואחר ביטול זה ל"ל ד"ה ואף ר' יוסי בר' יהודה סבר אילן שנטעו וכו' ואח"כ ד"ה ת"ל ואח"כ ד"ה למה"ל: **(ה)** ד"ה והא תשרפון כאש קא נסיב תלמודא למלתיה דרבי יוסי בר' יהודה למיסר אילן וכו' עבדו הס"ד ואח"כ מ"ה אילו לא נאמר בלשון אילו: **(ו)** ד"ה האי וכו' שיקרו יהא מונח: **(ז)** ד"ה האי סברא וכו' אבל כיון דחזינן בה באשרה. עי' ביטולין: **(ח)** תוס' ד"ה ור' יוסי וכו' והיתה נתירה הא לדידיה: **(ט)** ד"ה הנח וכו' לא נפקא דהוא גופיה אתגדעון וכו' קודם לכיבוש כתיב:

מוסף רש"י

ולא ההרים אלהיהם. שעובד את ההרים אין נאסרים ההרים נכך (חולין מז.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com